

**WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
w Poznaniu**
**WIELKOPOLSKI
WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW**

61-834 Poznań
ul. Gołębia 2
tel. 0618528003
0618528004
fax. 0618528002
<http://poznan.wuoz.gov.pl>
e-mail: wuoz@poznan.wuoz.gov.pl

Po-Wn. 5183.11751.2.2023

Poznań 11.12.2023 r.

**PARAFIA RZYMSKOKATOLICKA
P.W. OPIEKI MATKI BOSKIEJ W POMARZANACH
tagiewniki Kościelne 21
62-280 Kiszkowo**

W odpowiedzi na Państwa pismo z dnia 26.11.2023 r. dot. remontu kościoła p.w. Opieki Matki Bożej w Pomarzanach gm. Kłecko, Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków przesyła następujące informacje.

Kościół p.w. Opieki Matki Boskiej wzniesiono w 1892 r. w zachodniej części wsi Pomarzany, na niewielkim wzniesieniu. Świątynię ufundował Wiktor Chełmicki na miejscu wcześniejszego drewnianego kościoła.

Stan zachowania kościoła jest zły. Budynek murowany z cegły ceramicznej, z wieżą tynkowaną w górnej partii. Elewacje o oszczędnej dekoracji architektonicznej w postaci gzymsów podokapowych i międzykondygnacyjnych, zębniaka pod okapem i lizen.

Cokół obłożony okładziną kamienną. Powyżej partii cokolowej zawilgocenie i zasolenie, szczególnie silne od strony północnej i wschodniej. Bardzo duże ubytki spoin na wszystkich elewacjach ceglanych, widoczna destrukcja i ubytki cegieł. Dach kryty dachówką zakładkową z prześwitami.

Wewnątrz wykonana wtórna podłoga z wylewki betonowej z domieszką bitumiczną, spękana i zawilgocona. Ściany wewnętrzne zawilgocone, z ubytkami wierzchniej warstwy farby. Na ścianie zachodniej w sąsiedztwie kruchty wyłaniają się pozostałości wcześniejszych warstw malarskich. Elementy drewniane jak odkryta więźba dachowa, schody czy balustrada chóru muzycznego pokryte warstwą farby olejnej. Okna metalowe, wielokwaterowe z odkształconymi elementami konstrukcyjnymi. Na ścianie zachodniej, na styku z wieżą widoczne bardzo silne spękania podłużne. W I. 90. XX w. przeprowadzono prace remontowe wymieniając konstrukcję nośną na współczesną metalową.

Wobec powyższego dokumentacja projektowa obejmująca remont kościoła powinna zawierać:

- Ustalenie przyczyn zawilgocenia obiektu i zaproponowanie rozwiązań jak najmniej ingerujących w substancję zabytkową obiektu (tzn. brak możliwości stosowania iniekcji, folii kubełkowej itp.). W archiwum tut. urzędu brak informacji o jakichkolwiek pracach prowadzonych przy obiekcie, w tym o wykonaniu drenażu obiegającego budynek.
- Naprawę pokrycia dachowego oraz więźby dachowej. Ceramiczne pokrycie dachu jest nieszczelne, co powoduje przedostawanie się wody opadowej do wnętrza budynku (widoczne zacieki na ścianach) i destrukcję drewnianych elementów konstrukcyjnych. Pokrycie należy uzupełnić lub wymienić na nowe także ceramiczne. Konieczne jest prawidłowe odprowadzenie rur spustowych. Obecnie rury spustowe kończą się nad gruntem, co powoduje wnikanie wody w fundamenty.

- Likwidację wtórnej podłogi. W przypadku, gdyby oryginalna posadzka nie zachowała się należy wykonać nową z dylatacją, nie powodującą zawilgocenia wnętrza.
- Przeprowadzenie remontu elewacji obejmującego uzupełnienie zwiertzałych i wypłukanych fug oraz zniszczonych cegieł materiałem o jak najbardziej zbliżonych parametrach do zastosowanych w obiekcie rozwiązań historycznych,
- Przeprowadzenie badań stratygraficznych ścian wewnątrz budynku oraz drewnianych elementów pokrytych farbą olejną (odkryta więźba, schody, balustrada chóru, drzwi wewnętrzne itp.).
- Ustalenie przyczyn spękania ściany zachodniej (być może wynika z wymiany konstrukcji dzwonnicy z drewnianej na metalową) oraz zaproponowanie rozwiązań naprawczych.

Budynek został ujęty w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków, wobec czego w przypadku prowadzenia robót budowlanych obowiązuje postępowanie w oparciu o art. 39 ust. 3 Prawa Budowlanego: w stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje organ administracji architektoniczno-budowlanej w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

W świątyni znajduje się wyposażenie wpisane do rejestru zabytków pod nr 236/B decyzją z 19.06.1972 r. Przed przystąpieniem do prac remontowych, konserwatorskich itp. należy je zabezpieczyć. Metodę i materiały stosowane do zabezpieczenia należy wcześniej uzgodnić z dyplomowanym konserwatorem dzieł sztuki.

W sytuacji, gdy konieczny byłby demontaż zabytków ruchomych wpisanych do rejestru zabytków konieczne jest uzyskanie na to działanie stosownego pozwolenia Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Otrzymują:

1. Adresat
2. Aa GM

Wielkopolski Wojewódzki
Konserwator Zabytków

mgr Jolanta Goszczyńska

Sprawę prowadzi: Grażyna Mętkowska, tel. 61 852 80 04 wewn. 109